

הבטחת רבינו,
מי שישתדל
בהדפסת
ספריו יהיה
לו המזכיר
למליץ

הארי ההי פנינים נפלאים מתורתו של המהר"א"ל צינץ

הגאון הכי אריה לייב צינץ זי"ע מפלאצק
גיליון שצ"ג, פרשת לך לך תשפ"ז

מכון להוצאה חרשה ומפוארת
של ספרי מהר"א"ל צינץ זי"ע

ת.ד. 3498 אשדוד 77134
טל': 08-8648989
פקס: 08-8648686
tzintz@tzintz.org

הצדיק סובל ואח"כ יורש את הרשע

ואנשי סדם ונחטאים לה' מאד (בראשית יג, יג).

ישנם שני טעמים מדוע מאריכין אפיים לרשע בעולם הזה: (א) בשביל שמא ישוב בתשובה, כדברי שמואל הקטן (קהלת רבה ז, כג). (ב) כדי שיקבל את שכר מצוותיו המעטות בעולם הזה, ואילו הצדיק יירש את חלקו לעתיד לבוא.

אך הנה יש לשאול, מיהו אותו צדיק שיכול לומר שדווקא לו ראוי לירש את חלקו של הרשע? אלא, אותו צדיק שסבל צער וייסורים בעולם הזה בעוון הרשע, לו אכן ראוי לירש את חלקו.

ועל פי זה יתבאר היטב מה שמובא במסורה, שהמילה 'ונחטאים' מופיעה בארבעה מקראות: באנשי סדם ונחטאים (בראשית שם); בישעיהו כתיב ושבר פשעים ונחטאים יחזו ועזבי ה' יכלו (ישעיהו א, כח); ובתהלים מצינו ונחטאים אליך ישובו (תהלים נא, טו), וכן ונחטאים בעדת צדיקים (שם א, ה).

והפירוש בזה הוא לפי מה שכתבנו: 'רעים ונחטאים' נאמר באנשי סדם, והיה ראוי שיעשה בהם כלה ונחרצה מיד, כי הלא 'שבר פושעים ונחטאים ועוזבי ה' יכלו'. ואם כן למה מאריכין להם? על כך רומזת המסורה ונותנת את שני התיאורים הנ"ל: (א) ונחטאים אליך ישובו - שמא ישובו בתשובה. (ב) ונחטאים בעדת צדיקים - כדי שיסבול הצדיק עונש וייסורים בעולם הזה בשביל חטא הרשע, ואשר על כן לעתיד לבוא 'בארצו משנה יירש'.

(קומץ המנחה - דרוש לראש השנה)

סוד עונשם של משעבדי ישראל

ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה (בראשית טו, יג).

הקשה הרמב"ם (הלכות תשובה פ"ו ה"ה), מאחר שהקב"ה בעצמו גזר "ועבדום וענו אתם", אם כן למה נענשו המצריים? ותרץ הראב"ד, שאין הקב"ה נפרע מן הרע כי אם ברע ממנו. כלומר, המצריים כבר התחייבו בלאו הכי במכות ובעונשים הללו מחמת רשעותם הקודמת, ורק מאחר שנגזר השעבוד על

ישראל, מסרם הקב"ה בידם כדי שיוכל לפרוע מהם אחר כך. וזהו פשר הדברים, אמנם עצם השעבוד כבר נגזר מימות אברהם אבינו, כשאמר לו הקב"ה "ידע תדע כי גר יהיה זרעך" וכו', אך מה שהבטיח לו מיד "וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי" - דהיינו שיענשו בעשר מכות - הרי זה משום שהעם המשעבד כבר היה חייב בעונש מצד עצמו. ובכך מתקיים הכלל "והאלקים יבקש את נרדף" (קהלת ג, טו), אלו ישראל שנרדפו ממצרים, שהקב"ה תובע את עלבונם מהרשעים.

(מלא העומר - קהלת)

מדוע התפלל אברהם על בנים דוקא עתה?

אל תירא אברהם אנכי מגן לך שררף הרבה מאד. ויאמר אברהם... מה תתן לי ואנכי הולך ערירי... הן לי לא נתתה זרע (בראשית טו, א-ג).

יש להבין, מה ראה אברהם אבינו להתפלל ולבקש על זרע דווקא עתה? מבאר רבינו המהר"א צינץ: עד כה לא מצא אברהם מקום להתפלל על בנים, שהרי אמרו חז"ל (מועד קטן כח, א) כי "בני חיי ומזוני לא בזכותא תליא מילתא, אלא בזולא תליא מילתא". כלומר, מציאות של בנים אינה תלויה רק בזכויותיו של האדם - שאז היה מקום להתפלל ולהתחנן על כך - אלא תלויה בזולא. ואת המזל אי אפשר לשנות כביכול, ומכיון שכך הרי שאין כל מקום לתפילה על בנים. ומאחר שאמרו חז"ל כי אברהם ראה באיצטגנינות שלו שאינו מוליד בן, דהיינו שידע שלפי מזלו לא יהיו לו בנים, לכן לא התפלל על כך.

אולם עתה, מששמע אברהם את ההבטחה "שררף הרבה מאד", ונוכח לדעת כי יש בידו זכויות רבות ועצמות, הבין כי כעת יוכל להתפלל לשינוי המזל. מאחר שבעלי התוספות (שם) כתבו, כי על ידי זכויות גדולות משתנה גם המזל, ועל כגון זה אמרו (שבת קנו, א) "אין מזל לישראל", ולכן דווקא עתה ביקש והתפלל על צאצאים.

(מלא העומר)

פניני דרוש

זכות ירושת הארץ בלא השלמת שנות השעבוד

וכלשון הכתוב (בראשית יח, יט): כי ידעתי למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט למען הביא ה' על אברהם את אשר דבר עליו. וכידוע, מי שיש לו בן יגע בתורה - נחשב כאילו לא מת. נמצא אפוא, שכאשר בני ישראל מקיימים את התורה והמצוות, הרי זה כאילו אברהם עודו בחיים והוא עצמו נוהל את הארץ, וממילא אין שום פתחון פה לבני ישמעאל ועשו.

וזהו שאמר הפסוק (תהלים קה, מד-מה): ויתן להם ארצות גוים ועמל לאמים ייךשו. בעבור ישמרו חקיו ותורתינו יצארו. כלומר, מה שבני ישראל נוהלים את ארץ ישראל, הוא "בעבור ישמרו חוקי" - מכוח זה שהם מקיימים את התורה, שאז נחשב כאילו אברהם עצמו חי ומכוחו הם יושבים בארץ, ואף בלא שהשלימו את כל ימי שעבוד מצרים.

(מלא העומר - פרשת כי תבוא)

ויאמר לאברהם ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה (בראשית טו, יג).

בברית בין הבתרים הבטיח הקב"ה את ארץ ישראל לאברהם, אך עם זאת הודיעו: "ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה".

והנה, הלא בני ישראל התענו בגלות מצרים מאתיים ועשר שנים בלבד. מעתה, היה מקום לפתחון פה לישמעאל ועשו לטעון שאף הם ראויים לרשת בארץ כנען; שהרי כל הסיבה שרק בני ישראל נחלו את הארץ ולא שאר זרע אברהם ויצחק היא משום שסבלו את העינוי במצרים, ואם נחלוה בלא השלמת כל שנות העינוי - הרי שגם להם יש חלק בה.

אך התשובה לדבריהם היא, שבני ישראל נחלו את הארץ מכוחו של אברהם בעצמו, על ידי שהם שומרים את התורה ומקיימים את מצוותיה.

חדש!

ניתן לשמוע בכל שבוע דבר תורה מרבנו המהר"א"ל צינץ על פרשת השבוע,

מפי המשפיע הרב הגאון רבי ברוך שוורץ שליט"א
מרבני המכון ומו"ץ באוצר הפוסקים
08-8648989 שלוחה 5

נפלאות המהרא"ל צינץ

מטיל אדרתו על קהילות הקודש

עם זאת, ישנן הוכחות לכך שגם בשנים מאוחרות יותר הגיעה השפעתו לק"ק פלאצק, עיר הרבנות הראשונה שלו, כפי שרואים ברישומי ההסכמות והתעודות בכתב ידו משנות התק"פ ששרדו בפנקסי הקהילה, פנקס "חברת משניות", ופנקס "חברת באר היטב".

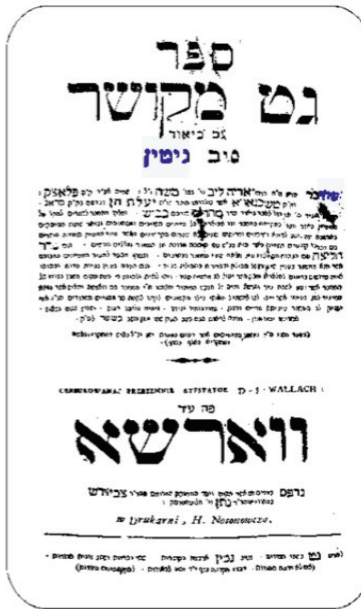
בפנקס "חברת משניות" דק"ק פלאצק כתב רבינו את הדברים האלה:

"גם ידי תיכון וזרועי תאמצם להחזיק ידי מחזיקי התורה ובאי שעריה. לעולם הוי רץ למשנה, שהיא מדה גדולה, ומקבלין עליה שחר, נוצר תאנה יאכל פריה, פרי צדיק, עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר. לעשות הטוב והישר אמרתי גם להיות נמנה לדבר מצוה, לאמר לפעלא טבא ישר כוחם וחילם לאורייתא, ייטיב ה' לטובים ולישרים בלבבותם, מאד ישגא אחריתם. ע"ז בעה"ח נאום אריה לייב צינץ".

ובפנקס החברה "באר היטב" (שנסדה בשנת תק"פ, ומטרתה ללמוד הלכות בכל יום בין מנחה למעריב) אנו קוראים לאמור:

"מדי שבתי פה היה למראה עיני הפנקס הלז אשר התועדו אנשים לקבוע עתים לתורה, לחבר יום ולילה בהלכות פסוקות אשר נקראים חברה "באר היטב", והיטיבו אשר דיברו, מי יתן והיה כל עם ה' לכבד וליראה את ה' כל הימים ולדבק בתורתו, ושכרם אתם בזה ובבא כמאמר חז"ל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא, הליכות עולם, ויוזכה לבנין היכל ואולם בראש הרים, פי המדבר לכבוד התורה יום א' ד' תמוז, תקפ"ה לפ"ק נאום אריה לייב צינץ".

המשך בגליון הבא אי"ה

כשלוש עשרה שנה ישב רבינו על כסא הרבנות בפלאצק, בשנת תקס"ח בערך, בתחילת שנות הארבעים לחייו, הוכתר לרב ואב"ד בעיר המהוללה טשעכנאווי, בה ישב כשנתיים, וכן הטיל אדרתו בזמנים שונים על קהילות הקודש מאקאווא, נאשעלסק ופולטוסק. בשנת תקע"א בערך עבר להתגורר בעיר הבירה ווארשה, הגדולה שבקהילות ישראל באירופה, ונעשה שם לתל תלפיות - בכל דבר הקשה פנו אליו גאוני העיר והבד"צ לשאול באורים.

באותו פרק זמן הביא לדפוס את ספרו "גט מקושר" - והוא ביאור על סדר הגט של מהר"ם ר' יוזפש ז"ל - שהפיץ אור בהיר בסוגיה הסבוכה של כתיבת השמות. ספר זה שימש כמורה דרך למסדרי גיטין, שנהגו מכאן ואילך על פיו, והגדיל את שמו ותהילתו בקרב גאוני עולם.

רבינו עצמו השתבח בספרו זה, ובספרו שו"ת "משיבת נפש" ח"א סימן מ"ז אנו קוראים בין השאר: "אחת דיברתי ולא אשנה מן הכתוב בספרי, אך לא אפקיד שומרים לבל יטו מני דרך הכתוב בספרי... אבל אחר שנתפשט ספרי בכל תפוצות ישראל, ידעתי כי כולם תפסו כמו שכתבתי, וגם דברי גאון ר' זלמן מרגליות נשענים על הכתוב בספרי..."

(בהמשך דבריו הוא מרמז שם על מעשה שהיה, שבו סידרו גט פטורין שלא כהוראתו, והמתגרשת באה בקשרי שידוכין עם איש אחר, אך ביום חופתה, טרם שנישאה לו, שבקה חיים ל"ע, ו"ברוך היות").

בשנת תקע"ב הכתירוהו יהודי ק"ק פראגא הסמוכה לוורשא כמרא דאתרא, אך לא ארכו ימי ישיבתו בה - לרגל המומות דמים שפרצו בסביבה - וחזר לוורשה.

פניני ישועות

סאגה משפטית של חמש שנים נסגרה בניצחון

התמודדות עם הליך משפטי היא חוויה מורכבת ומורטת עצבים, קל וחומר כאשר מדובר בסחבת מתמשכת של כחמש שנים.

התשובה מן השמיים הייתה מהדהדת וברורה. סמוך מאוד למועד התרומה המשותפת, התרחש המפנה שעליו חלמו במשך חצי עשור. כנגד כל הסיכויים וההערכות המשפטיות המוקדמות, המשפט הוכרע לטובתן בצורה חלקה, גורפת ומוחלטת. התיק נסגר על הצד הטוב והמרווח ביותר, כשהוא מותיר את כל המעורבים פעורי פה לנוכח המהפך המהיר.

"חמש שנים של ייסורי נפש ודיונים מתישים הסתיימו מיד כשזכות הצדיק נכנסה לתמונה", שיתפו האחיות בהתרגשות רבה, כשהן מלאות בהכרת הטוב. "התרומה המשותפת שלנו הוכיחה את עצמה כסגולה לבדיקה ביותר, והביאה לניצחון משפטי מתוק ומלא מעל לכל דרך הטבע".

במשך תקופה ארוכה ומתישה זו, עמדה אישה יקרה יחד עם אחותה תחת עננה כבדה של חוסר ודאות משפטי. הדיונים נגררו, ההוצאות תפחו, והמתח הנפשי נתן את אותותיו בכל תחומי החיים. נראה היה כי הסאגה המשפטית הזו רחוקה מסיום, ואין כל פריצת דרך באופק.

כשהבינו השתיים כי בתי המשפט מתנהלים בעצלתיים, החליטו לעורר רחמי שמיים. מתוך אמונה יוקדת בכוחה של התורה ובזכותו של רבנו המהרא"ל צינץ זי"ע, הן קיבלו החלטה לאחד כוחות. שתי האחיות פנו יחד אל משרדי המכון, והרימו תרומה נכבדה ומשותפת למען הוצאת ספרי הצדיק. הן כיוונו את תרומתן כדי שבעל השמועה יעמוד להן כמליץ ישר, ימתק את הדינים ויביא

ניתן להזמין חינם את ספרי רבנו לבתי מדרש וישיבות

08-864-89-89

ארה"ב: 718-2592395

להשתתפות בהדפסת הספרים לקיום צוואתו של הגאון זי"ע ולזכות בהבטחתו